

Дягилєва А. Ю.

*Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка,
м. Старобільськ, Україна*

Науковий керівник:

Зайцева Л. О.

к.е.н.

Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка

МІСЦЕ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

В умовах активізації процесів глобалізації світового господарства посилюється роль зовнішньоторговельних відносин країни. Саме міжнародна торгівля як форма міжнародних економічних відносин є складовою рівноваженого економічного розвитку, сприяє посиленню конкурентоспроможності національної економіки, підвищує рівень життя населення та забезпечує найповніше задоволення його потреб.

Головні позиції в міжнародній торгівлі посідають розвинуті держави. На їх частку припадає 2/3 обсягу експорту і така ж частка імпорту. Відповідно до цього на держави, що розвиваються і держави з перехідною економікою припадає приблизно 1/3 світових експорту та імпорту.

Найбільшими експортерами світу вважаються Китай, США, Німеччина, Японія, Нідерланди, Південна Корея.

Зовнішня торгівельна діяльність на нинішній стадії трансформувалася у важливу галузь економіки кожної держави. Зростає її вплив на всесвітнє фінансове зростання [2, с. 58-59].

Роль зовнішньої торгівлі в економіці будь-якої держави збільшується, незважаючи на те, що міжнародні торгівельні взаємозв'язки непостійні. І, як слідство, в структурі товарообігу та в напрямках зовнішньоторговельних потоків регулярно відбуваються зміни.

Сьогодні в міжнародній торгівлі значно зменшується питома вага сировини і стрімко збільшується частина готових виробів. У таких державах, як Німеччина і Японія, частина готової продукції в експорті становить приблизно 90%. В цілому у товарній структурі світової експорту найбільш 2/3 - це продукція обробної промисловості, при цьому її питома вага регулярно збільшується, а менше ніж 1/3 - сировинні матеріали і продовольчі продукти.

Високими темпами збільшується міжнародна торгова діяльність автомобілями і устаткуванням, продукцією електротехнічної промисловості.

В експорті збільшується частка наукомісткої продукції, що позитивно позначається на розвитку торгівлі послугами. Темпи збільшення торгівлі послугами в 90-і роки істотно перевищили темпи збільшення міжнародної торгівлі "видимими" товарами. Експорт - імпорт послуг активізує міжнародну торгівлю товарами виробничого характеру.

Характерною особливістю сучасної стадії вважається підвищення частини торгівлі індустріальних країн між собою. На неї припадає понад 70% світової торгівлі. Частка країн, що розвиваються, в міжнародній торгівлі ніяк не доходить і 20%. Економічно менш розвинуті держави намагаються підвищити власні позиції в міжнародній торгівлі, диверсифікуючи її, тобто одночасно формуючи велику кількість її течій і збільшуючи асортимент товарів.

Важливу роль в нинішніх обставинах відіграє торгова діяльність патентами, ліцензіями, ноу-хау та іншими експертними документами і взаємопов'язаний з нею обіг продуктів, послуг, капіталів.

Незважаючи на єдину спрямованість до покращення, в міжнародній торгівлі зазначаються істотні коливання, що обумовлюється економічною кризою, загостренням енергетичного занепаду, нестачею матеріалу і іншими труднощами.

Міжнародна торгівельна діяльність вважається однією з форм міжнародних економічних відносин. Вона виконує основну роль в системі світових економічних взаємин. Міжнародний торгівельний обмін вважається в той же час і передумовою, і результатом міжнародного розподілу праці, являє собою головну умову розвитку і функціонування світового господарства.

В умовах глобалізації міжнародної економіки ступінь соціально-економічного розвитку окремих держав в значній мірі залежить від зовнішньоекономічного сектора. Збільшуються міжнародні обороти товарів і послуг, прискорюється переміщення грошових коштів і фінансових ресурсів [1, с. 39].

Вільна міжнародна торгівельна діяльність активізує конкурентну боротьбу і обмежує перевагу монополій. Зростаюча конкуренція зарубіжних компаній змушує місцеві компанії переходити до виробничих технологій, які забезпечують невисокі витрати на створення певних товарів. Безумовно, трансформація в новітні технологічні процеси припускає застосування нових досягнень у сфері науки і техніки, в цілому сприяє підвищенню якості продукту, збільшенню продуктивності праці, економічному розвитку держави. Вільний міжнародний взаємообмін товарами дає покупцям можливість вибору більшого переліку продуктів. По вартісним масштабам в сукупному комплексі світогосподарських взаємозв'язків зовнішньоторгівельний взаємообмін не припиняє утримувати лідируючі позиції.

Міжнародна торгівельна діяльність на сьогоднішній день все тісніше переплітається з іншими сферами відтворювального процесу, виступає відображенням, результатом і стимулом даних взаємозв'язків, а її спонукаючи мотиви стосуються основи організації поточного глобалізованого виробництва [3, с. 66].

Основні зміни в області виробництва, обігу та фінансів наочно засвідчують поширення і поглиблення глобалізації економічної роботи в нинішньому суспільстві на мікро- і макроекономічному рівнях. Глобалізація вважається справедливим, однак досить важким, єдиним і суперечливим феноменом, який одночасно сприяє і зміцненню партнерства, і збільшення конкурентної боротьби.

Розвиток міжнародного розподілу праці породжує, з одного боку, появу компаній, які випускають вузьку номенклатуру напівфабрикатів, вузлів, деталей або які спеціалізуються на окремих стадіях виготовлення, а з іншої – призводить до поглиблення інтернаціоналізації виготовлення, об'єднання вузькоспеціалізованих компаній в єдині міжнародні виробничі комплекси.

Серед головних причини розвитку міжнародної торгівлі слід виділити:

- поглиблення міжнародного розподілу праці та інтернаціоналізацію виробництва;
- впровадження досягнень науково-технічної революції, що виражається в оновленні основного капіталу, створенні нових видів продукції, появи нових секторів економіки та реконструкції традиційних;
- активізацію роботи транснаціональних корпорацій на світовому ринку;
- лібералізацію міжнародної торгівлі на багатосторонній основі, яка виявляється у скасуванні або ж зниженні тарифних і нетарифних обмежень, утворенні вільних економічних зон, запровадження спільного підприємництва;
- розвиток торгово-економічної інтеграції за допомогою створення зон вільної торгівлі, запровадження єдиного тарифу щодо держав, які не беруть участі в економічних угрупованнях, складання сукупних ринків і валютно-економічних союзів;
- отримання політичної незалежності територіями, які раніше належали до колоніальних імперій, і поява «нових індустріальних країн».

Отже, для перебудови зовнішньоекономічної діяльності в справжній фактор росту потрібно створити тривалу стратегію розвитку в контексті реалізації стратегічних орієнтирів становлення економіки держави в цілому.

Список джерел:

1. Єріна І. В. *Міжнародна торгівля послугами: тенденції розвитку і структура українського ринку* / І. В. Єріна // *Статистика та економіка, аналіз.* – 2012. – № 4. – С. 39–44.
2. Козик В. *Міжнародні економічні відносини : Навчальний посібник* / Василь Козик, Людмила Панкова, Наталія Даниленко, . -4-те вид., стереотипне. -К.: Знання-Прес, 2003. -405 с.
3. Мойсей В. І. *Функціональна роль міжнародної торгівлі в умовах глобалізації* / В. І. Мойсей // *Міжнародна економіка.* – 2010. – № 4/12. – С. 65–70.